

Pozměňovací návrhy

k vládnímu návrhu zákona o ochraně památkového fondu a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně památkového fondu), sněmovní tisk č. 666

1.

a)V § 2, v odst. 1 se za text „Památkovým fondem je soubor kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón a archeologických nálezů.“ doplňuje „**a historická kulturní krajina.**“ a zároveň se vypouští spojka a mezi slovy „památkových zón a archeologických nálezů“. Nové znění odstavce 1 § 2 je: „**Památkovým fondem je soubor kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón, archeologických nálezů a historická kulturní krajina.**“

b)Do § 2 se za odst. 7 nově vkládá odst. 8 v tomto znění: „**Historickou kulturní krajinou je území jako celek představující kombinované dílo přírody a člověka vzniklé a utvářené lidskou činností a dokládající vývoj společnosti a lidských sídel v průběhu staletí, případně krajinný celek historicky související s kulturním vědomím společnosti a její historií.**“

ODŮVODNĚNÍ:

Poznání kulturní krajiny a její následná ochrana je jedním z prioritních cílů evropské památkové péče 21. století. Postupně probíhá zásadní odklon od památkové péče chránící jednotlivosti k památkové péči chránící celky. Tento směr určuje mj. jedna z nejmladších evropských úmluv, Úmluva o krajině z roku 2000, již je Česká republika signatářem.

Přestože navazující paragrafy návrhu Zákona o ochraně památkového fondu s pojmem kulturní krajina dále nepracují a nestanoví způsob její ochrany, považujeme za zcela nezbytné historickou kulturní krajinu definovat jako nedílnou součást památkového fondu, neboť navržené vymezení pojmu památkový fond je v rozporu s realitou. Památkovým fondem České republiky nejsou pouze statky chráněné (prohlášené) úředním rozhodnutím. Památkový fond je mnohem širší a kulturní krajina je jeho možná nejdůležitější součástí. Za dané situace není podstatné, zda zákon stanovuje pravidla ochrany historické kulturní krajiny (pro stanovení těchto pravidel je třeba nalezení celospolečenské shody na základě dlouhodobé odborné diskuse s občany a na základě konstruování mechanismů pro lepší poznání historické kulturní krajiny a vhodných nástrojů její ochrany), podstatné je vložit do zcela nové právní normy zcela novou systémovou změnu v pohledu na národní kulturní dědictví. Absence pojmu historická kulturní krajina v návrhu Zákona o ochraně památkového fondu je o to absurdnější, že např. Národní památkový ústav má pro rok 2017 vyhlášené hlavní téma Krajina: kulturní i přírodní bohatství a že vládou schválená Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 hovoří v důvodové zprávě o nutnosti vytvoření „zvláštní územní správy srovnatelné se systémem správy velkoplošných území, chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny“ na území kulturní krajiny Lednicko-valtického areálu. Pro vytvoření podobné územní správy neposkytuje předložený návrh Zákona o ochraně památkového fondu elementární předpoklady.

Definici pojmu historická kulturní krajina přitom obsahovaly pracovní verze návrhu Zákona o ochraně památkového fondu, z finální verze byla tato definice bez jakéhokoliv zdůvodnění, ještě před zahájením vnějšího připomínkového řízení, odstraněna.

2. V § 3 odst. e) se slovo „originálu“ nahrazuje slovy „restaurovaného díla“.

ODŮVODNĚNÍ:

Jakákoliv obnova kulturní památky nebo její části nemá vést k obnově originálu, ale k uchování památky v celistvé podobě dané jejím vývojem v čase. To platí i pro díla výtvarná či uměleckořemeslná. Technická a výtvarná struktura originálu (ve smyslu produktu prvotního procesu tvorby) mohla být v průběhu doby nevratně poškozena či převrstvena mladšími zásahy, které však rovněž mohou (a velmi často nesou) nést výraznou estetickou a historickou kvalitu. Likvidace těchto mladších kvalit ve jménu zachování technické a výtvarné struktury originálu je v rozporu s řadou mezinárodních úmluv o kulturním dědictví. Pojmem originál lze přitom rovněž definovat výchozí stav díla v době těsně před zahájením restaurování. Při tomto možném výkladu pojmu originál by pak jakékoliv restaurované dílo muselo být ponecháno bez jakýchkoliv korekčních zásahů, tj. striktně konzervováno, což v odůvodněných případech rovněž není vhodné.

3.

- a. Vypouští se celý díl 3 Hlavy IV - **Území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů**, tj. paragrafy 38 – 40. Paragrafy za dílem 3 Hlavy IV se následně přečíslojí.
- b. V paragrafu 13, odstavci 2 se ruší bod a). Body b) a c) se následně přejmenují na body a) a b).
- c. V paragrafu 81, odstavci 2 se vypouští předposlední věta „**Takovou povinnost nemá ten, kdo hodlá provést práce podle věty první v území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů.**“

ODŮVODNĚNÍ:

Archeologický nález nelze vyloučit nikde, proto také nelze vymezit území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů. V paragrafu 38 je navíc výslovně uvedeno „...na nichž se nevyskytují nebo nelze předpokládat výskyt archeologických nálezů.“ Pokud něco nelze předpokládat, ještě to neznamena, že to jde vyloučit. Paragraf 40 dále připouští zrušení vymezení území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů v případě „...pokud došlo k podstatné změně stavu poznání archeologického dědictví na území obce“. Jak může dojít k podstatné změně stavu poznání na území, které je vymezeno jako území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů? Je proto zřejmé, že při aplikaci této právní úpravy by jistě docházelo k nevratným ztrátám archeologického dědictví, a to bez jakékoliv dokumentace.

4. V paragrafu 47 se vypouští odstavec 3: „**(3) Posouzení podle odstavce 1 písm. c) nevyžaduje práce v památkové zóně, pokud nevyžaduje ohlášení nebo stavební povolení podle jiného právního předpisu a nejde-li o zásah do vnějšího vzhledu stavby nebo pozemku. Posouzení podle odstavce 1 písm. c) se dále nevyžaduje, pokud je vyloučeno plánem ochrany.**“ Odstavec 4 se přechází na odstavec 3.

ODŮVODNĚNÍ:

Smyslem plošné památkové ochrany musí být ochrana památkových hodnot obsažených v památkově chráněném území. Rezignace na ochranu naprosto základních prvků definujících památkové hodnoty a majících významnou roli v rámci národního kulturního dědictví není obhajitelná „snížením byrokratické zátěže“ či potřebou větší diverzifikace mezi památkovými rezervacemi a zónami. Je základní odpovědností odborných pracovníků státní památkové péče, aby rozpoznali kulturněhistorické hodnoty nutné k ochraně a prvky a konstrukce transformovatelné či odstranitelné. Zákonné omezení rozhodovacích pravomocí orgánů a organizace státní památkové péče v plošně chráněném území popírá smysl památkové péče a povede k vytváření pouhých kulis historických jader urbanistických celků.

5. V paragrafu 49, v odstavci 3 písm. e) se vypouští slova „**včetně míst odběru vzorků v grafické podobě,**“.

ODŮVODNĚNÍ:

V současné době již řada průzkumů výtvarných nebo uměleckořemeslných děl nemusí být prováděna destruktivně, tzn. odběrem vzorků, ale pouze pomocí neinvazivních metod. Neinvazivní průzkumy jsou jednoznačným trendem moderní restaurátorské praxe. Destruktivní průzkum vždy ochudí výtvarné nebo uměleckořemeslné dílo o jeho autentickou součást a v některých případech i významně zužuje spektrum možných následných konzervačních či restaurátorských zásahů. Forma průzkumu proto musí být vždy volena individuálně s ohledem na charakter díla a dostupné metody průzkumu. Explicitní stanovení povinnosti odebrat z restaurovaného díla vzorky je v rozporu se zájmy památkové péče na jeho ochranu.

6.

- a. V paragrafu 51, v odstavci 2 se vypouští body a – d. Znění odstavce tak nově bude **„Památkový ústav doručí orgánu památkové péče písemné vyjádření ve lhůtě 20 dnů od obdržení informace podle odstavce 1“**.
- b. V paragrafu 51, v odstavci 4 se vypouští 1. věta. Ve třetí větě se slova **„podle tohoto odstavce“** nahradí slovy **„stanovená v odstavcích 2 a 3“**. Znění odstavce tak nově bude **„Pokud oproti dříve řešeným případům nenastaly ve skutkově shodných nebo podobných případech skutečnosti odůvodňující odchylný závěr, zašle památkový ústav orgánu památkové péče bezodkladně písemné sdělení, že se nevyjádří. Orgán památkové péče nevydá posouzení do doby, než obdrží vyjádření památkového ústavu, nebo marně uplyne lhůta stanovená v odstavcích 2 a 3; k vyjádření doručenému po této lhůtě se nepřihlíží.“**

ODŮVODNĚNÍ:

(Národní) památkový ústav je odborným garantem státní památkové péče v České republice. Je zcela nepřijatelné omezení této jeho základní role. Pouze odborná organizace musí být oprávněna posoudit, zda jakýkoliv zásah na památce nebo v památkovém území je v souladu se zájmy státu na ochraně kulturního dědictví. Vyjádření odborné organizace státní památkové péče musí zůstat obligatorní, byť v odůvodněných případech „pouze“ formou „nevyjádření se“. Pokud by zůstalo zachováno znění paragrafu 51 v nezměněné podobě, vedle zásadního oslabení odborného výkonu v procesu ochrany kulturního dědictví by navíc došlo místo deklarovanému zjednodušení a transparentnosti výkonu státní památkové péče k jeho zkomplikování, neboť vlastníci kulturních památek a objektů v památkových územích by neměli jistotu, kdo je jejich skutečným partnerem v oblasti památkové péče a jaké lhůty je budou ve schvalovacím procesu limitovat.

7. V paragrafu 52, v odstavci 2 se za slova ... *nebo zamýšleného restaurování kulturní památky*“ vloží slova „**tak, aby poznané hodnoty kulturní památky nebo památkového území byly zachovány.**“

ODŮVODNĚNÍ:

Dosud platný zákon č. 20/87 Sb. stanoví podmínky pro obnovu kulturních památek v paragrafu 14 celkem v deseti odstavcích, v nichž podrobně určuje postup pro to, aby mohly tyto památky být opraveny, a to tak, že „Základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.“ (odst. 3 § 14 Zák. č. 20/87 Sb.). Návrh nového památkového zákona má v paragrafu 52 pouze dva velmi obecné odstavce, což povede k velkému rozvolnění dosud platných pravidel pro ochranu národního kulturního dědictví. Absence jasně formulovaného požadavku na zachování poznaných kulturních hodnot kulturní památky je jednou ze základních vad navržené právní normy a relativizuje její smysl a účel. Navržený pozměňovací návrh je elementárním minimem, které stanoví alespoň základní obrys skutečně funkční ochrany kulturního dědictví.